

KLARGJØRING AV YAGYAS DÅDER

I kapittel 3 forsikret Yogeshwar Krishn at hvis et menneske fulgte sin formaning, uten villfarelse og med oppriktig hengivenhet, ville han bli frigjort fra handlingens binding. Yog (både av kunnskap og handling) har kraft til å bevirke frigjøring fra dette slaveriet. Tanken om å føre krig ligger nedfelt i yog. I dette kapitlet påpeker han hvem forfatteren av yog er og klargjør hvordan denne disiplinen har utviklet seg.

1. **“Herren sa: ‘Det var jeg som lærte Solen (Vivaswat) den evige yog og som siden lærte den til Manu som lærte den til Ikshwaku.”**

Det var han, sier Krishn, som i begynnelsen av tilbedelsen (kalp) meddelte kunnskapen om den evige yog til Solen (som symboliserer rettskafne impulser), og fra ham ble den gitt videre til Manu (som symboliserer sinnet) og videre til Ikshwaku (som symboliserer forhåpning). Som vi har sett, var Krishn en yogi. Det er altså en yogi, en vismann som har tilhold i Den øverste ånd, som setter i gang den evigvarende yog i begynnelsen eller, men andre ord, ved begynnelsen av tilbedelsen og overfører den til livsåndedrettet. Solen

श्रीभगवानुवाच

इमं विवस्वते योगं प्रोक्तवानहमव्ययम् ।

विवस्वान्मनवे प्राह मनुरिक्ष्वाकवेऽब्रवीत् ॥१॥

representerer Gud-erkjennelsens vei.¹ Gud er "det ene lys som gir lys til alle."

Yog er evigvarende. Krishn har tidligere sagt at begynnelsen, frøet, til denne prosessen er uforgjengelig. Hvis den bare har begynt, slutter den ikke før den har nådd perfektjon. Kroppen helbredes av medisiner, men gudsdyrkelse er remediet for Sjelen. Begynnelsen på gudsdyrkelse er begynnelsen på selvhelbredelse. Denne handlingen som består av tilbedelse og meditasjon, er også skapingen av den dyktig vismann. Det primitive mennesket som ligger bevisstløs i uvitenhetens natt, som ikke har ofret yog en tanke, føres fram til yogs perfektjon når han møter en vismann – ved bare å se på den store mannen, ved å lytte til stemmen hans, ved å gjøre ham en tjeneste selv om den er utilstrekkelig og ved å ha omgang med ham. Goswami Tulsidas har også sagt dette: "Endelig lykksalighet er garantert det mennesket som har erkjent Gud og også det mennesket som er blitt lagt merke til av Gud."

Krishn sier at i begynnelsen lærte han Solen yog. Hvis en realisert vismann bare kaster et blick på en hengiven, blir yogs raffinement overført til livsåndedrettet til den heldige Sjel. Alle vesener som lever besjelet av Solen – av Gud som bare er underkastet seg selv. Siden lys er liv eller åndedrett, er det forordnet at Den øverste ånd bare kan nås ved regulering av livsåndedrettet. Overføring av fromme instinkter til det tidlige mennesket er å gi videre kunnskap om yog til Solen, og deretter vil dette perfektjonsfrø spire i sinnet. Det er på denne måten gudene sender videre kunnskap til Manu. Etter at frøet har spirt i sinnet, vil det oppstå et ønske om realisering av vismannens ytring. Hvis sinnet har noe i seg, vil det også være et ønske om å oppnå det. Dette er Manu som forkynner yog til Ikshwaku. Det vil være en lengsel eller forhåpning om å utføre denne forordnede handling som er evig og som frigjør fra handlingsbinding. Krishn snakker nå om hvor yog fører oss etter at den er blitt satt i bevegelse.

1 I Upanishad Prashn finner vi dette: "Den kloke kjenner ham som ifører seg alle former, som er allvitende og som er det ene lys som gir lys til alle. Han stiger opp som Solen med tusen stråler og har tilhold i uendelige steder." [back](#)

2. "Denne yog ble avledet av tradisjon og var kjent for vismenn på det kongelige stadium (rajarshi),² men på dette stadiet, O ødelegger av fiender, avtok den og ble nesten utryddet."

Denne yog som ble overført av en dyktig helgen til åndedrettet til en primitiv, barbarisk mann og deretter strømmet fra åndedrettet inn i sinnet, siden til lengsel (eller forhåpning) og derfra til aktiv praksis og utviklet seg slik med gradvise trinn, når det kongelige stadium og blir så avdekket for den søkende. Ekstraordinære krefter skapes hos gudsydkere som har nådd dette nivå. På dette kritiske stadiet opphører yog å eksistere i denne verden (kropp). Problemet blir altså å føre den forbi denne skillelinjen. Det ser ut til at hver eneste søkende blir ødelagt etter å ha nådd dette stadiet, men ifølge Krishn er det ikke slik. Den som har søkt tilflukt i ham som en kjærlig hengiven og kjær venn, blir spart.

3. "Dette er de tidløse yog som jeg nå meddeler deg fordi du er min tilbedende og elskede venn og fordi dette yog legemliggjør et øverste mysterium."

Arjun er en Kshatriya-tilbeder på rajarshi-nivået der de tilbedende piskes av bølger av oppnåelse og står i fare for å bli ødelagt. Det er ikke slik at yogs gunstige preg opphører på dette stadiet, men de tilbedende snubler vanligvis når de har nådd dette punktet. Denne evige og ytterst mystiske yog meddeler Krishn nå Arjun fordi hans elev er på samme måte på randen av ødeleggelse. Og han gjør

एवं परम्पराप्राप्तीमिमं राजर्षयो विदुः ।
स कालेनेह महता योगो नष्टः परंतप ॥२ ॥
स एवायं मया तेऽद्य योगः प्रोक्तः पुरातनः ।
भक्तोऽसि मे सखा चेति रहस्यं ह्येतदुत्तमम् ॥३ ॥

2 Leserne må advares mot en utbredt misforståelse om ordet rajarshi. Det sies at en Kshatriya blir opphøyd til rajarshi-status ved hjelp av hans fromme liv og asketiske hengivenhet på samme måte som en Brahmin løftes opp til en brahmarshi. Men Gud har skapt verken Brahmin eller Kshatriya, jøde eller kristen. Dette er bare sosiale ordener, basert på fødsel eller yrke. Så rajarsji brukes her for å betegne enn av de fire åndelige tilstander som bare særkjennes av den indre fortjenesten til en gudsydker uansett hans kaste eller tro. En slik fortolkning er korrekt for ellers må man anta at Geetas yog bare er beregnet på medlemmer av en kaste som ikke kan forsvares. ^{back}

dette fordi Arjun er ham hengiven, ensidig tillitsfull og en kjær venn.

Når Guden vi higer etter – den dyktige vismann – har bolig i Sjelen og begynner å instruere ham, først da begynner virkelig gudsdyrkelse. Her er Gud og den dyktig vismann-læreren synonyme som sufflører. Hvis Gud synker ned i hjertet på det nivået vi befinner oss, begynner han å kontrollere og veilede og gir støtte hvis den tilbedende skulle snuble – først da er sinnet fullt ut behersket. Hvis ikke Gud står hos som vognfører, kan det ikke forekomme en adekvat innvielse til hans vei. Før dette skjer er den tilbedende på prøve. Han har ikke ennå nådd stadiet med sann tilbedelse.

Min ærverdige lærer – min Gud pleide å si: "Mange ganger var det bare så vidt jeg unnslopp. Men Gud reddet meg. Gud lærte meg dette... fortalte meg dette..." Enkelte ganger spurte jeg: "Maharaj Ji, snakker også Gud?" Da sa han: "Gud snakker akkurat som du og jeg, i timevis uten å stoppe." Det gjorde meg bedrøvet, og jeg lurte på hvordan Gud snakker. Dette var en forbløffende åpenbaring for meg. Etter en stund kunne Maharaj Ji si: "Hvorfor bekymrer du deg? Gud vil også snakke til deg." Nå innser jeg at hvert ors han sa, er sant. Dette er følelsen av vennskap som knytter den individuelle sjel til Den kosmiske ånd. Når Gud begynner å løse opp tvil som en venn, først da kan den tilbedende krysse det destruktive stadiet trygt.

Hittil har Yogeshwar Krishn tatt for seg yogs begynnelse ved en vismann, hindringene underveis og måter å overvinne dem på. Men nå spør Arjun ham:

4. "Arjun sa: 'Siden Vivaswat (sterk lengsel etter Gud) ble født i den fjerne fortid og din fødsel skjedde nylig, hvordan skal jeg kunne tro at du har lært ham yog?'"

Krishn er født nylig i husket tid, mens kunnskapens åndedrett som han påstår han overførte til Solen, tilhører "tilhører den mørke bakgården og tidens avgrunn". Hvordan skal Arjun tro at det er Krishn som meddelte yog i begynnelsen? Krishn fjerner tvilen på denne måten:

अर्जुन उवाच:

अपरं भवतो जन्म परं जन्म विवस्वतः ।

कथमेतद्विजानीयां त्वमादौ प्रोक्तवानिति ॥ ४ ॥

5. **"Herren sa: 'O Arjun, du og jeg har gjennomgått utallige fødsler, men, O beseirer av fiender, mens du ikke har noen erindring om dine tidligere fødsler, har jeg det.'"**

Krishn og Arjun har hatt tallrike fødsler, men den sistnevnte husker dem ikke. Den tilbedende vet ikke. Men han som har sett Jeget, kjenner det, og han som har erkjent den ikke-manifesterte, kjenner den. Ifølge Krishn er hans fødsel ulik de andres.

Oppnåelse av Jeget er forskjellig fra oppnåelse av en kropp. Krishns manifestasjon kan ikke ses med fysiske øyne. Han er uten fødsel, skjult og evig, men likevel er han født med en menneskelig kropp. Derfor er det slik at de som forkynner at den fysiske kroppens død bringer frigjøring, tilbyr egentlig falsk trøst.

Sjelen erkjenner den endelige essens mens han ennå er i sin antatte menneskelige kropp. Hittil har Arjun trodd at Krishn er en dødelig som han. Det er grunnen til at han snakker om sin nylige fødsel. Er Krishn som andre kropp?

6. **"Selv om jeg er udødelig, uten fødsel og Gud for alle skapninger, manifesterer jeg meg ved å betvinge naturens materialistiske verden ved den mystiske kraft atm-maya."**

Krishn er udødelig, uten fødsel og gjennomsyrrer åndedrettet til alle vesener, men han er manifest når han undertrykker tilknytninger ved hjelp av atm-maya.³ En type maya er den moralske uvitenhet

श्रीभगवानुवाचः बहूनि मे व्यतीतानि जन्मानि तव चार्जुन ।

तान्यहं वेद सर्वाणि न त्वं वेत्थ परंतप ॥ ५॥

अजोऽपि सन्नव्ययात्मा भूतानमीश्वरोऽपि सन् ।

प्रकृतिं स्वामधिष्ठाय संभवाम्यात्ममायया ॥ ६ ॥

- 3 I Ram Charit Manas, den oppbyggelige gjenfortelling og oversettelse av 30 andre indiske eposer, Ramayan av den store dikteren Tulsidas, har Goswami Tulsidas definert maya på denne måten: "Mens jeg og disse er mine, er du og disse dine." Dette begrepet er maya som alle skapninger er offer for. Det er tofoldig og består først av uvitenhet og siden av opplysning. Den første er en beryktet kjeltring fordi den fanger alle skapninger i fellene fødsel og død. Selv om den andre er kjent som den eneste kilden til dyder, er den fullstendig besjelet av Gud og har ingen egen kraft. Prosessen med opplysning kalles vidya-maya. Siden den forener den individuelle Sjæl med Det uendelige, kalles den også yog-maya. Og siden den setter Sjelen i stand til å nå den høyeste herlighet, kalles den også atm-maya. Etter fullendelsen er en yogi velsignet med kraften som gjør det mulig for ham å passe på tusenvis av elever samtidig. Denne kraften, som kalles atm-maya, er den som brukes her.

som gjør at man aksepterer virkeligheten i den materielle verden som er årsaken til gjenfødelse i lave og underlegne former. Den andre maya er den som Krishn kaller yog-maya og som vi ikke er klar over. Dette er Jegets maya som gir adgang til Sjelen og fører til bevissthet om Den øverste ånd. Det er virkningen av denne yog-maya som gjør at Krishn undertrykker sin trefoldige natur og manifesterer seg.

Folk sier vanligvis at de vil få en visjon av Gud når han manifesterer seg ved en inkarnasjon. Men ifølge Krishn er ikke Gud født i noen kroppslig form. Det er bare trinnvis at han kontrollerer sin trefoldige natur ved utøvelse av yog-maya og manifesterer seg. Men hvordan er omstendighetene ved en slik manifestasjon?

7. "Hver gang, O Bharat, rettskaffenhet (dharm) svekkes og det syndige florerer, manifesterer jeg meg."

Krishn sier til den tilbedende Arjun at når hjerter blir uvirksomme i forhold til Den øverste ånd, den mest sublime dharm, og når de fromme ikke vet hvordan de skal komme seg trygt over til den andre bredden, begynner han å iføre seg form for å manifestere seg. En slik følelse av lede hadde kommet til Manu. Goswami Tulsidas har skrevet om sitt sorgtunge hjerte fordi livet hans hadde gått uten kontemplasjon om Gud. Når desperasjonens tårer strømmet fra øynene til kjærlige tilbedende på grunn av den overveldende følelsen av hjelpeløshet fordi de ikke klarte å legge det syndige bak seg, begynner Gud å iføre seg en manifestert form. Men dette innebærer også at Gud bare manifesterer seg for kjærlige tilbedende og bare til deres beste.

Guds inkarnasjon finner bare sted i hjertet til en velsignet tilbedende. Men hva gjør den manifesterte Gud?

यदा यदा हि धर्मस्य ग्लानिर्भवति भारत ।
अभ्युत्थामधर्मस्य तदात्मानं सृजाम्यहम् ॥ ७ ॥

8. "Jeg manifesterer meg fra tidsalder til tidsalder for å forsvare de fromme, ødelegge de onde og styrke dharm."

Gud manifesterer seg som hellige menneskers frelser. Han, den tilbedte, er den ene Gud som nås når det ikke er mer å kontemplere. Krishn ifører seg en manifestert form fra tidsalder til tidsalder for å ødelegge hindringer som hemmer den jevne flyt av gode impulser som for eksempel visdom, fornektelse og beherskelse, og også for å utslette demoniske krefter som lidenskap, sinne, tilknytning og avsky og for å forsterke dharm.

"Tidsalder", slik Krishn bruker ordet her, henviser ikke til historiske tidsaldre som for eksempel Gullalderen (Satyug) eller Jernalderen (Kaliyug). Det hentyder heller til oppgang- og nedgangstider, ny og ne, dharm som menneskenaturen må igjennom. Dette er dharm-stadiene, og menneskehjertet må gjennom dem. Goswami Tulsidas har skrevet om det i Ram Charit Manas (7. – 10.), den oppbyggelige gjenfortellingen og oversettelsen av det indiske eposet Ramayan fra Sanskrit til folkespråket av dikteren Tulsidas. Dharm-stadiene gjennomgår variasjoner i ethvert hjerte på ethvert tidspunkt, ikke på grunn av uvitenhet, men på grunn av virkningen av den guddommelige kraft maya. Det er dette som er blitt kalt atm-maya i sjette vers av kapitlet. Denne kunnskapen er inspirert av Gud og er den som gjør hjertet til en sann bolig for Gud. Men hvordan kan man vite hvilket stadium man gjennomgår til enhver tid? Når bare dyd og moralsk godhet (sattwa) er aktive i hjertet, når lidenskap og uvitenhet er undertrykt, når all frykt er borte, når det ikke er noen følelse av frastøting, når det er styrke nok til å holde fast ved signalene som mottas fra det ønskede mål, når sinnet strømmer over av ren lykke, er man i stand til å tre inn i Gullalderen. Når, på den annen side, mørkets krefter (tamas), kombinert med lidenskap og moralsk blindhet (rajas), fyller sinnet, når det er fiendskap og konflikter på alle kanter, gjennomgår de tilbedende Jernalderen (Kaliyug). Når det er overvekt av uvitenhet og rikelig med letargi, slummer og nøling

परित्राणाय साधूनां विनाशाय च दुष्कृताम् ।
धर्मसंस्थापनार्थाय संभवामि युगे युगे ॥ ८ ॥

er dette Kaliyug-stadiet i dharm. Mennesket som passerer dette stadiet, gjør ikke sin plikt selv om han vet hva den består i. Han vet hva som er forbudt, men likevel gjør han det. Disse dharm-stadiene, stigningene og nedsynkningene, bestemmes av medfødte egenskaper. Disse stadiene er de fire tidsaldrene (yug) ifølge enkelte, de fire klassene (varn) ifølge andre og de fire nivåene får åndelig søken – ypperlig, god, middels og lav – ifølge atter andre. På alle stadiene står Gud hos den tilbedende. Men det er rikelig av guddommelig gunst på det høyeste stadiet, men hjelpen ser ut til å være sparsom på de laveste stadiene.

Krishn forteller altså Arjun at en tilbedende som er seriøst opptatt av sitt endelige mål, er en vismann, men han kan bare reddes når strømmen av guddommelige impulser som for eksempel visdom, fornektelse og selvbeherskelse, som gir adgang til objektet, er uhindret. På samme måte blir ikke utøvere av onde gjerninger ryddet av veien bare ved ødeleggelse av deres ikke-eksisterende, dødelige kropper, for de vil bli gjenfødt med de samme onde trekk (sanskar) som de gjorde seg fortjent til i det tidligere liv og gjøre den samme ondskapen som de hadde gjort tidligere. Krushn manifesterer seg altså i alle tidsaldre for å ødelegge moralske perversjoner og styrke dharm. Innsettelse av den ene, uforanderlige Gud er den endelige ødeleggelsen av ondskap.

Kort sagt har Krishn uttrykt at han manifesterer seg igjen og igjen, i alle omstendigheter og kategorier, for å ødelegge ondskap og hjelpe fram det gode og å styrke troen på Den øverste ånd. Men dette gjør han bare hvis det er dyp anger i den tilbedendes hjerte. Så lenge den tilbedte Guds nåde ikke er med oss, kan vi ikke engang vite om ondskapen er blitt ødelagt eller hvor mye av den som fortsatt finnes igjen. Fra begynnelsen til øyeblikket for den endelige oppnåelsen står Gud hos den tilbedende på alle trinn. Han manifesterer seg bare i den hengivnes hjerte. Ser ikke alle ham når han manifesterer seg? Ifølge Krishn er det ikke slik.

9. "Han som har sanset essensen i mine strålende inkarnasjoner og gjerninger, O Arjun, blir aldri gjenfødt etter å ha kastet vrak på kroppen sin, men har tilhold i meg."

जन्म कर्मच मे दिव्यमेवं यो वेत्ति तत्त्वः ।

त्यक्त्वा देहं पुनर्जन्म नैति मामेति सोऽर्जुन ॥ ९ ॥

Guds inkarnasjon, hans gradvise manifestasjon ved dyp anger og hans gjerninger – utslettelse av hindringer som fører til ondskap, tilveiebringelse av det essensielle i Selv-realisering og gjeninnføring av dharm – er ikke som dødeliges fødsel og død. Guds inkarnasjon og gjerninger sanses bare som abstraksjoner og kan ikke ses av fysiske øyne. Han kan ikke måles med sinn og klokskap. Gud, så uutgrunnelig og mystisk, kan bare sanses av ham som har kjent virkeligheten. Bare han kan se Guds inkarnasjon og gjerninger, og når han har vært gjennom denne direkte sansningen, blir han ikke gjenfødt, men tar bolig i Krishn.

Når bare de seende kan skue Guds inkarnasjon og gjerninger, hvorfor har vi disse skarene med hundretusenvís av mennesker som venter på Guds fødsel slik at de kan se ham? Er vi alle seende? Det er mange som utgir seg for vismenn, stort sett ved å kle seg som hellige menn og som påstår at de er inkarnasjoner og som tyr til publisitet for å bevise det. De godtroende løper som en saueflokk for å få et glimt av disse "Gud-menneskene", men Krishn bekrefter at bare perfekte mennesker kan se Gud. Men hvem er denne mannen vi kaller en seende?

Krishn felte sin dom over det ekte og det falske i kapittel 2, og han sa til Arjun at det uekte ikke har noe vesen og at det ekte aldri har vært ikke-eksisterende i all fortid, nåtid og framtid. Dette har snarere vært erfaringen til seende enn til språkforskere eller rike mennesker. Nå gjentar han at selv om Gud manifesterer seg, er det bare de som sanser essensen som kan se ham. Han er blitt forent med den endelige virkelighet og blitt en seende. Vi blir ikke seende ved å lære å telle de fem (eller 25) elementene. Krishn sier videre at bare Sjelen er den endelige virkeligheten. Når sjelen er forent med den universelle ånd, blir han også Gud. Bare et menneske som har realisert Jeget kan se og forstå Guds manifestasjon. Det er derfor åpenbart at Gud manifesterer seg i den tilbedendes hjerte. I utgangspunktet er den tilbedende ikke i stand til å kjenne igjen makten som overfører signaler til ham. Hvem viser ham veien? Men etter at han har grepet sannheten om Den øverste ånd, begynner han å se og forstå, og når han senere kaster vrak på kroppen, blir han ikke gjenfødt.

Krishn har sagt at hans manifestasjon er innvendig, uklar og lysende, og at den som ser stråleglansen, blir ett med ham. Men i

stedet for dette har folk lagd idolene hans som de tilber. De innbiller seg at han holder til et eller annet sted i himmelen. Men dette er langt fra sannheten. Med dette mener Krishn bare at hvis mennesker utfører den forordnede oppgaven, vil de oppdage at også de er strålende. Det andre har potensial for å være, er Krishn allerede. Han står for menneskehetens muligheter – deres framtid. Den dagen vi når perfektjon i oss selv, kommer vi også til å være det Krishn er. Vi vil være identiske med ham. Inkarnasjon er aldri utvendig. Hvis hjertet er fylt til randen av kjærlighet og forgudelse, er det mulig at det kan oppleve guddommelig inkarnasjon. Samtidig trøster Krishn vanlige mennesker ved å fortelle dem at mange har realisert ham ved å gå den forordnede vei.

10. "Mange har erkjent mitt vesen, blottet for lidenskap og sinne, er fullstendig viet til meg, finner ly hos meg og er rensset av kunnskap og botsøvelse."

Mange som har søkt tilflukt til Krishn med ensidig og fullstendig atskillelse, i like høy grad befridd for lidenskap og lidenskapsløshet, frykt og fryktløshet, sinne og fravær av sinne, har nådd hans stadium. Det er ikke bare nå det er slik. Denne regelen har alltid hatt gyldighet. Mange har nådd dette stadium tidligere. Men hva består veien i? Krishn former seg selv og dukker opp i et hjerte som er fylt av dyp sorg fordi det syndige dominerer. Det er mennesker med slike hjerter som erkjenner ham. Det Yogeshwar Krishn tidligere kalte sansning av virkeligheten, kaller han nå kunnskap (gyan). Gud er den endelige virkelighet. Å erkjenne ham er visdom. Mennesker med denne kunnskap erkjenner ham derfor. Her er problemet løst, og Krishn går nå videre og skiller mellom de tilbedende ut fra deres kvaliteter.

11. "O Parth, når mennesker tilber meg, aksepterer jeg dem, og kloke mennesker vet dette og følger med på alle måter."

Krishn belønner de som tilber ham ut fra preget i deres

वीतरागभयक्रोधा मन्मथा मामुपाश्रिताः ।

बहवो ज्ञानपसा पूता मद्भावमागताः ॥ १० ॥

ये यथा मां प्रपद्यन्ते तांस्तथैव भजाम्यहम् ।

मम वर्त्मानुवर्तन्ते मनुष्याः पार्थ सर्वशः ॥ ११ ॥

tilbedelse. I samme grad hjelper han dem. Det er den tilbedendes hengivelse som han får tilbake som nåde. De rettskafne kjenner denne hemmeligheten og opptrer med målbevissthet i tråd med den vei som er staket ut av ham. De som er ham kjære, opptrer på denne måten. De gjør det han forordner for dem.

Gud viser sin gunst ved å stå sammen med den tilbedende som vognfører. Han begynner å gå sammen med den tilbedende og manifesterer hans herlighet. Dette er formen for kjærlig omsorg. Han forsvarer ødeleggelsen av krefter som skaper ondskap og beskytter rettskafne impulser som gir adgang til virkeligheten. Hvis ikke den tilbedte Gud opptrer som seriøs vognfører som og varsler om hvert skritt til tross for sin hengivelse og øyne som er lukket i meditasjon og ved alle andre anstrengelser, kan den tilbedende ikke klare motgang i den materielle verden på en vellykket måte. Hvordan skal han kunne vite hvor lang distanse han har tilbakelagt og hvor mye det gjenstår å tilbakelegge? Den tilbedte Gud står uatskillelig med Jeget og veileder ham om at han nå befinner seg på dette punktet, at han bør gjøre dette og gå på denne måten. Slik slås det gradvis bro over naturens avgrunn, og mens Gud veileder Sjelen med gradvise skritt, muliggjør han en sammensmelting med ham. Tilbedelse må utføres av den tilbedende, men distansen som tilbakelegges på veien av den tilbedende, skyldes utelukkende Guds nåde. Med denne kunnskapen følger mennesker som er gjennomsyret av guddommelige følelser, Krishns formaning. Men de gjør ikke alltid dette på den rette måten.

12. "Mennesker ønsker seg fruktene av deres handlinger og tilber mange guder, for belønninger for handlinger kan høstes raskt."

Mennesker ønsker seg fullendelse av handlinger innen denne menneskekroppen og begynner å tilbe mange guder, det vil si at de rendyrker mange rettskafne impulser. Krishn har bedt Arjun om å utføre den forordnede handling som er praktisering av yagya, en måte å tilbe på, der det innkommende og utgående livsåndedrettet tilbys Gud som offer, og de utoverrettede sansene brennes i

काङ्क्षन्त कर्मणां सिद्धिं यजन्त इह देवताः ।

क्षिप्रं हि मानुषे लोके सिद्धिर्भवति कर्मजा ॥ १२ ॥

selvbeherskelsens ild. Det endelige resultat er oppnåelse av Gud. Den sanne mening med handling er tilbedelse, og dette blir igjen klargjort senere i dette kapitlet. Resultatet av denne handlingen er enhet med den evige Gud, det øverste mål: tilstanden med total handlingsløshet. Krishn sier at mennesker som følger hans vei, tilber guder for å oppnå handlingsløshet, det vil si at de styrker de guddommelige, innvendige impulsene.

Krishn sa i kapittel 3 at Arjun burde praktisere yagya for å hjelpe fram guder og styrke sine rettskafne impulser. Han går stadig videre etter hvert som disse impulsene gradvis styrkes. Ved på denne måten å bevege seg framover skritt for skritt, vil han til slutt oppnå den endelige lykksalighet. Dette er siste stadium i prosessen med åndelig avansement som må gjennomgås fra begynnelse til slutt. Krishn understreker dette poenget og sier at de som følger ham, selv om de håper på handlingens fullendelse i sin menneskekropp, passer på de rettskafne impulsene som framskynder oppnåelse av handlingsløshet. Prosessen mislykkes aldri og suksessen er sikret i alle tilfeller. Hva er meningen med "raskt" og "snart" her? Er det at når vi begynner å handle, belønnes vi med den endelige oppnåelse? Ifølge Krishn er det bestemt at denne høyden bare kan erobres gradvis ved at man beveger seg trinn for trinn. Ingen kan hoppe over toppen og bevirke et mirakel som åpenbaringene guddommelighetens lærere i dag påstår at man kan oppnå ved abstrakt meditasjon. La oss nå se på hvordan dette er.

13. "Selv om jeg har skapt de fire klasser (varn) – Brahmin, Kshatriya, Vaishya og Sudra – ifølge medfødte egenskaper og handlinger, kjenn meg, den uforanderlige, som ikke-utøver."

Krishn presenterer seg som skaperen av de fire klassene. Betyr dette at han har delt menneskene inn i fire rigide kategorier bestemt av fødsel? Sannheten er snarere at han har delt handlinger i fire klasser på grunnlag av iboende egenskaper. Samtidig sier han til Arjun at han – den uforgjengelige Gud – er en ikke-utøver og bør være kjent som det. Den medfødte egenskapen (gun) til et vesen

eller en ting er et mål. Hvis den dominerende egenskapen er uvitenhet og mørke (amas), vil det føre til en uimotstæelig tilbøyelighet til latskap, overdrevent mye søvn, løssloppenhet, aversjon mot arbeid og tvangspreget hang til ondskap til tross for erkjennelse av at det er ondt. Hvordan kan tilbedelse begynne i en slik tilstand? Vi tilber i to timer og forsøker å gjøre det med det største alvor, men vi klarer ikke å prestere så mye som ti minutter som er virkelig gunstige. Kroppen er rolig, men sinnet som absolutt burde være fredelig, stiger til værs på en sky av innfall. Bølge på bølge av spekulasjoner kaster det hit og dit. Hvorfor blir vi sittende uvirksomme i meditasjonens navn og kaster bort tiden? Det eneste botemidlet på dette stadiet er at vi hengir oss til kloke menns tjeneste som holder til i det ikke-manifesterte og til dem som har gått foran oss på veien. Dette vil undertrykke negative inntrykk og styrke tanker som virker befordrende på tilbedelse.

Gradvis og etter hvert som mørkets og uvitenhetens krefter svekkes, skjer det en voksende innflytelse av kvaliteten rajas og også en delvis oppvåkning av egenskapen god og moralsk dyd (sattwa), og takket være den løftes tilbederens evne opp på Vaishya-nivået. Da begynner den samme tilbederen spontant å tilegne seg kvaliteter som kontroll over sansene og absorberer andre dydige impulser. Når han går videre på handlingens vei, utstyres han med en rikdom av rettskaffenhet. Egenskapen rajas blir nå svak, og tamas slumrer. På dette utviklingsstadiet kommer den tilbedende opp på Kshatriya-stadiet. Tapperhet, evne til å fordype seg i handling, uvilje mot å trekke seg tilbake, herredømme over følelsene, evnen til å hogge seg gjennom de tre egenskapene ved naturen – er nå iboende trekk ved den tilbedendes disposisjon. Ved ytterligere raffinement av handling nærmer sattwa seg, og nå utvikles dyder som kontroll over sinn og sanser, konsentrasjon, uskyld, kontemplasjon og abstrakt meditasjon foruten tro og evnen til til å høre Guds stemme – alt sammen kvaliteter som gir adgang til ham. Når disse kvalitetene dukker opp, vil den tilbedende tilhøre Brahmin-klassen. Men dette er laveste tilbedelsesnivå på dette stadiet. Når den tilbedende til slutt forenes med Gud på dette stadiet – det høyeste stadiet – er han verken en Brahmin eller en Kshatriya eller en Vaishya eller en Shudr.

Så tilbedelsen av Gud er den eneste handling – den forordnede handling. Og det er denne ene handlingen som er delt i fire stadier ifølge de motiverende egenskapene. Oppdelingen ble, som vi har sett, foretatt av en helgen – av en Yogeshwar. En vismann med tilhold i det ikke-manifesterte var opphavsmannen til denne oppdelingen. Likevel ber Krishn Arjun om å betrakte ham, den uforgjengelige og skaperen av varn, som en ikke-utøver. Hvordan kan det være slik?

14. "Jeg er ubesudlet av handling fordi jeg ikke er knyttet til den, og de som er klar over dette, er på samme måte uhindret av handling."

Krishn er ikke knyttet til handlingens frukter. Han sa tidligere at dåden som gjør at yagya nås, er handling, og at den som smaker visdommens nektar skapt av yagya, smelter sammen med den uforanderlige, evige Gud. Den endelige konsekvensen av handling er oppnåelse av selve Den øverste ånd. Og Krishn har til og med overvunnet trangten til Gud fordi han er blitt identisk med ham. Dermed er han også ikke-manifestert som Gud. Nå finnes det ingen makt hinsides som han bør strebe etter. Derfor er han uberørt av handling, og de som kjenner ham fra det samme nivået, fra Gudserkjennelsens nivå, er heller ikke bundet av handling. Slik er de realiserende vismenn som har nådd Krishns fullendelsesnivå.

15. "Siden det er med denne visdom at mennesker som tar sikte på frelse fra den verdslige eksistens, også har utført handlinger i tidligere tider, bør også dere følge eksemplet til deres forgjengere."

Også i fortiden handlet mennesker som ønsket seg frelse med den samme erkjennelsen: at handlingsmønstrene blir brutt når utøveren som et endelig resultat av sin handling blir ett med Gud og når han er fri for trang også til ham. Krishn tilhører dette stadiet. Han er altså uplettet av handling, og, hvis vi har det han har, vil også vi bli frigjort fra handlingens bånd. Alle som vet hva Krishn vet ut fra hans opphøyde posisjon, vil være fri for handling. Uansett

न मां कर्माणि लिम्पन्ति न मे कर्मफले स्पृहा ।
इति मां योऽभिजानाति कर्मभिर्न स बध्यते ॥ १४ ॥
एवं ज्ञात्वा कृतं कर्म पूर्वैरपि मुमुक्षुभिः ।
कुरु कर्मैव तस्मात्त्वं पूर्वैतरंकृतम् ॥ १५ ॥

hva Krishn måtte ha vært, den ikke-manifesterte Gud eller en opplyst vismann, er hans oppnåelse innen rekkevidde for oss alle. Det var med denne typen visdom at mennesker i tidligere tider som håpet på frelse, slo inn på handlingens vei. Det er av denne grunn at Arjun blir fortalt at han må gjøre det forgjengerne hans har gjort. Dette er den eneste vei som fører til det sublimе gode.

Hittil har Krishn understreket utførelse av handling, men han har ennå ikke forklart hva denne handlingen er. Han bare nevnte det i kapittel 2 og ba Arjun lytte til ham når han snakket om uselvsk handling. Han beskrev dens spesielle trekk, og ett av dem er at det beskytter mot den forferdelige redselen for fødsel og død. Han dvelte så ved forholdsreglene som må tas ved utførelsen av den. Men til tross for alt dette har han ikke forklart hva handling er. Han la senere til, i kapittel 3, at enten man velger Kunnskapens vei eller Den uselviske handlingens vei, er handling nødvendig i hvert tilfelle. Man blir verken klok av å fornekte handling eller av å være frigjort fra handling ved rett og slett å la være å utføre den. De som undertrykker sine handlingsorganer med vold, er ikke annet enn arrogante hyklere. Arjun bør altså handle og kontrollere sine sanser med sinnet. Krishn ba ham utføre den forordnede handling som er utførelse av yagya, for å klargjøre meningen med handling. Og nå har han i dette kapitlet sagt til Arjun at også lærde med stor lærdom blir forvirret av problemer knyttet til hva handling og handlingsløshet er. Derfor er det viktig at handling og handlingsløshet forstås godt.

16. "Til og med kloke mennesker forvirres av hva som ligger i handling og handlingsløshet, og derfor skal jeg grundig forklare meningen med handling slik at når du kjenner den, kan du bli frigjort fra ondskap."

Hva er handling og tilstanden der det ikke finnes noen handling? Til og med lærde mennesker forvirres av disse spørsmålene. Krishn forteller derfor Arjun at han skal forklare grundig meningen med handling for ham slik at han kan bli fri fra verdslige bindinger. Han har allerede sagt at handling er noe som frigjør fra det midlertidige livets lenker. Nå understreker han igjen betydningen av å vite hva det er.

किं कर्म किमकर्मेति कवयोऽप्यत्र मोहिताः ।

तत्ते कर्म प्रवक्ष्यामि यज्ज्ञात्वा मोक्षसेऽशुभात् ॥ १६ ॥

17. "Det er avgjørende viktig å kjenne til både handlingens og handlingssløshetens foruten den fortjenstfulle handlingens natur, for handlingens veier (So) er utgrunnelige."

Det er av største betydning å vite hva handling er og hva handlingssløshet er, og det samme gjelder handling som er fri for all tvil og uvitenhet, som utføres av mennesker med visdom og som har fornektet alt verdslig begjær og alle verdslige tilknytninger. Dette er tvingende nødvendig fordi problemet med handling er en stor gåte. Enkelte kommentatorer har tolket ordet "vikarm" i teksten (som her er oversatt med fortjenstfull handling") som "forbudt handling" og "flittig handling" osv. Men preposisjonen vi⁴ satt foran roten karm betegner fortjeneste eller fortrinnlighet. Handlingen til mennesker som har nådd den endelige lykksalighet, er fri for all usikkerhet og alle feil. For vismenn som har tilhold i og finner tilfredsstillelse i Jeget og elsker ham og Den øverste ånd, er det verken noen fortjeneste i å utføre handling eller noe tap ved å oppgi den. Men likevel handler de til beste for dem som er bak dem. En slik handling er ren og blottet for all tvil og uvitenhet.

Vi har nettopp sett "fortjenstfull handling." Nå står vi altså igjen med handling og handlingssløshet. De forklares i det neste verset, og hvis vi ikke forstår forskjellen på de to her, kommer vi kanskje aldri til å forstå den.

18. "Den som kan oppfatte handlingssløshet i handling og handling i handlingssløshet, er et klokt menneske og en dyktig utøver av perfekt handling."

Handling betyr tilbedelse, og den dyktige utøveren er den som ser handlingssløshet i handling, det vil si den som kontemplerer Gud og likevel samtidig tror at heller enn å være utøver, er han bare blitt tilskyndet til handling av sine iboende egenskaper. Først når denne

कर्मणो ह्यपि बोद्धव्यं बोद्धव्यं च विकर्मणः

अकर्मणश्च बोद्धव्यं गहना कर्मणो गतिः ॥ १७ ॥

कर्मण्यकर्मयः पश्येदकर्मणि च कर्मयः ।

स बुद्धिमान्मयुष्येषु स युक्तः कृत्स्नकर्मकृत् ॥ १८ ॥

4 Ikke bare her, men i hele Geeta der preposisjonen "vi" som prefiks til en rot, betegner fortrinnlighet. ^{back}

evne til å se handlingsløshet mestres og handlingens kontinuitet er ubrutt, bør man tro at handling beveger seg i riktig retning. Mennesket med denne innsikten er et klokt menneske, i sannhet en yogi som er utstyrt med midlene som skal til for at den individuelle Sjel blir forent med Den øverste ånd og en utøver av perfekt handling. Det er ikke den minste feil i utøvelsen hans av handling.

Kort sagt er altså tilbedelse handling. Et menneske bør praktisere den og likevel se handlingsløshet i den, det vil si erkjenne at han bare er et middel mens den egentlige utøveren er den underliggende egenskapen. Når vi vet at vi er ikke-utøvere og det samtidig foregår konstant og uhindret handling, først da er det mulig å utføre den handlingen som fører til det endelig gode. Min edle lærer, den ærverdige Maharaj Ji, pleide å si til oss: "Før Gud treffer på en vognfører som kan kontrollere og veilede, begynner ikke sann tilbedelse." Uansett hva som blir gjort før dette stadiet, er det ikke mer enn et innledende forsøk på å få adgang til handlingens vei. Hele vekten av åket hviler på oksene, men det er plogmannen som driver dem, og pløyingen av åkeren sies å være hans prestasjon. Selv om hele byrden ved tilblivelse bæres av tilbederen, er den egentlige tilbederen Gud fordi han alltid er hos den hengivne og oppmuntrer og veileder ham. Før Gud aviser sin dom, kan vi ikke engang vite hva som er gjort gjennom oss. Har vi nå tilhold i Den øverste ånd, eller streifer vi bare rundt i naturens villmark? Den tilbedende som på denne måten fortsetter på den åndelige vei under Guds veiledning og som handler med konstant tro på at han er en ikke-utøver, er sannelig klok. Han kjenner virkeligheten og han er i sannhet en yogi. Men skal den tilbedende fortsette å handle for alltid, eller kommer han til et punkt hvor han kan ta en hvilepause? Yogeshwar Krishn snakker i fortsettelsen om dette.

Men før vi kommer til det neste verset, la oss for forståelsens skyld huske hva Krishn hittil har sagt om handling og yagya. Det som vanligvis gjøres i handlingens navn, sier han, er ikke handling. Handling er et foreskrevet foretagende – utførelsen av yagya. Det som eventuelt gjøres i tillegg, er ikke handling. Ifølge Krishn er alt som utføres i tillegg til dette, mer verdslig binding enn handling. Ut fra det Krishn har sagt om yagyas natur, er det klart at det er en spesiell form for tilbedelse som veileder den hengivne til den elskede

Gud og bevirker hans oppløsning i ham.

For utførelsen av denne yagya må man undertrykke sansene, kontrollere sinnet og styrke fromme impulser. Som en avslutning på denne delen av argumentet har Krishn sagt at mange yogier er avhengig av opphøyd pust under stille resitasjon av guddommens navn ved å kontrollere livsvindene. I denne tilstanden er det verken viljekraft eller noen bevissthet i sinnet om noe ønske fra det ytre miljøet. I en slik tilstand med total sinnkontroll, når til og med det kontrollerte sinn blir oppløst, smelter den tilbedende sammen med den uforanderlige, evige Gud. Dette er yagya, og utførelsen av den er handling. Derfor er den sanne mening med handling "tilbedelse". Det betyr guddommelig tilbedelse og praktisering av yog. Det er dette som behandles grundig senere i dette kapitlet. Hittil har vi bare tatt for oss forskjellen mellom handling og handlingsløshet, og bevisstheten om dette vil veilede den tilbedende på den rette vei og sette ham i stand til å bevege seg effektivt på den.

19. "Også den lærde kaller denne mannen en vismann når alle hans handlinger er blottet for ønske og vilje, og begge deler brennes til aske av kunnskapens ild."

Det ble sagt i det siste verset at ved tilegnelse av evnen til å sansere handlingsløshet i handling, vokser mennesket som er engasjert i handling til en utøver av perfekt handling der det ikke er den minste feil. Nå legges det til at kontroll av ønske og vilje er en sinnets seier. Handling er altså noe som hever sinnet opp over ønske og vilje. Krishn sier til Arjun at en handling som er godt påbegynt, gradvis blir så raffinert og sublimert at den hever sinnet over vilje og ubeslutsomhet og brenner bort selv det siste ønske som han ikke kjenner til, men som han tidligere var ivrig etter å få vite om. Nå er den tilbedende velsignet med direkte sansning av Gud. Direkte kunnskap om Gud ved å følge handlingens vei kalles kunnskap (gyan): den hellige kunnskap som gjør at Sjelen kan forenes med Den øverste ånd. Ilden i denne direkte sansningen av Gud tilintetgjør handling for alltid. Det som ble søkt, er oppnådd. Det finnes ingenting

यस्य सर्वे समारम्भाः कामसङ्कल्पवर्जिताः ।

ज्ञानमिदग्धकर्माणं तमाहुं पण्डितं बुधाः ॥ १९ ॥

hinsides dette å trakte etter. Hvem er det hinsides Gud å lete etter med ytterligere anstrengelser? Når det gjelder oppnåelse av denne visdom, tar behovet for handling slutt. Med rette har vismenn kalt menn med slik visdom for pandit, menn med dyp lærdom. Deres lærdom er perfekt. Men hva gjør en slik helgen? Hvordan lever han? Krishn setter nå søkelyset på sin egen livsførsel.

20. "En slik mann er uavhengig av verden, alltid tilfreds og avviser all tilknytning til handling og dens frukter. Han er befridd fra handling til og med når han er engasjert i den."

Denne vismannen avslår å dvele ved verdslige objekter, han er ytterst fornøyd med å dvele i den evige Gud og kaster vrak på ikke bare ønske om handlingens frukter, men til og med tilknytning til Gud fordi han nå ikke er fjernet fra ham. Han er en ikke-utøver selv når han er flittig opptatt med å utføre handling.

21. "Han som har erobret sitt sinn og sine sanser og gitt opp alle objekter for sanselig nytelse, tar ikke del i synd selv når kroppen hans ser ut til å være engasjert i handling."

Det er bare den fysiske kroppen til mennesket som har overvunnet sinn og sanser, fornektet alle objekter for verdslige gleder og oppnådd total frihet fra ønske som ser ut til å være engasjert i handling mens han egentlig ikke gjør noe, og det er derfor han ikke utsetter seg for synd. Han er perfekt, og derfor er han frigjort fra sykklusen fødsel og død.

22. "Han er tilfreds med det som kommer ubedt til ham. Han som er likegyldig overfor lykke og sorg, blottet for misunnelse og sinnslukevektig ved suksess og fiasko, er et menneske med sinnsro, ikke slavebundet av handling selv når han utfører den."

Når et menneske er fornøyd med det som kommer til ham uten at det er ønsket eller bedt om, likegyldig overfor lykke og sorg og

त्यक्त्वा कर्मफलासङ्गं नित्यतृप्तो निराश्रयः ।

कर्मण्यभिप्रवृत्तोऽपि नैव किञ्चित् करोति सः ॥ २० ॥

निराशीर्यतचित्तात्मा त्यक्तसर्वपरिग्रहः ।

शरीरं केवलं कर्म कुर्वन्नाप्नोति किल्बिषम् ॥ २१ ॥

यद्दृच्छालाभसंतुष्टो द्वन्द्वातीतो विमत्सरः ।

समः सिद्धावसिद्धौ च कृत्वापि न निबध्यते ॥ २२ ॥

kjærlighet og fiendskap, uten noen negative følelser og forblir med sinnsro i tilknytning og ikke-tilknytning, er han ikke lenket til handling selv når det ser ut til at han er engasjert i den. Siden målet han har siktet seg inn etter, nå er nådd og det aldri kommer til å forlate ham, er han befridd for redselen for nederlag. Han ser likt på oppnåelse og ikke-oppnåelse og handler, men uten forblindelse. Og det han gjør, er ingenting annet enn yagya, det øverste offers handling. Krishn gjentar begrepet og legger til:

23. "Når en mann er uten tilknytning, hvilner sinnet hans fast i kunnskapen om Gud, og når handlingene hans er som yagya lagd av Gud, er han virkelig frigjort, og alle hans handlinger har opphørt å eksistere."

Utførelse av yagya er handling, og direkte sansning av Gud er kunnskap. Denne frigjorte mannen handler i offerets ånd og dveler ved kunnskapen som er oppnådd ved den direkte sansningen av Gud. Alle handlingene til den som er blottet for tilknytning og ønsker, gjennomgår en oppløsningsprosess. Nå har handlingene hans ingen betydning for den tilbedende, for Gud, målet han har strebet etter, er ikke lenger borte fra ham. Men hvilken annen frukt kan vokse av en frukt? Derfor avsluttes slike frigjorte menneskers behov for handling for sin egen skyld. Likevel handler de som messiaser, men også når de gjør dette, forblir de uberørt av det de gjør. Krishn gjør rede for dette i det følgende verset:

24. "Siden både tilegnelsen og selve offeret er Gud, og det er den gudelignende læreren som tilbyr offeret til ilden som også er Gud, er også tilknytningen til mennesket som konsentrerer seg om gudeligende handling, Gud selv."

Det frigjorte menneskets yagya er Gud. Det han tilbyr som offer, er Gud, og den hellige ild det ofres til, er også Gud. Det vil si at det som ofres av den gudelignende tilbederen til den hellige ild som er en legemliggjørelse av Gud, også er Gud.

गतंसङ्गस्य मुक्तस्य ज्ञानावस्थितचेतसः ।
यज्ञायाचरतः कर्म समग्रं प्रविलीयते ॥ २३ ॥
ब्रह्मार्पणं ब्रह्म हविर्ब्रह्माग्नौ ब्रह्मणा हुतम् ।
ब्रह्मैव तेन गन्तव्यं ब्रह्मकर्मसमाधिना ॥ २४ ॥

Det som er verdt å bli sikret av mennesket med handlinger som er oppløst og brakt til opphør av Guds kjærlige berøring, er også Gud. Dette mennesket gjør altså ingenting. Han handler bare til beste for andre.

Dette er attributter til den realiserte vismann som har nådd stadiet med endelig tilknytning. Men hva er særpreget ved yagya som utføres av tilbedende som nettopp har lagt ut på sin søken? Krish formante Arjun i det siste kapitlet om å utføre den forordnede handling. Han utdypet hva denne forordnede handling er og sa at det er utøvelse av yagya. (3.9) Alt i tillegg til dette som utføres av dødelige, er binding. Men handling i den egentlige forstand gir frihet fra verdens lenker. Så Arjun ble fortalt at han måtte kvitte seg med tilknytning og handle i fornektelsens ånd for å oppnå yagya. Men da han gjorde dette, stilte Yogeshwar Krishn et nytt spørsmål: Hva er yagya, og hvordan skal den utføres på en behørig måte? Deretter belyste han de karakteristiske trekk ved yagya, dens opprinnelse og fordelene den fører med seg. Han dvelte ved de karakteristiske trekk ved yagya. Men det er først nå at meningen med Yagya blir forklart.

25. "Enkelte yogier utfører yagya for å hjelpe fram guddommelige impulser, mens noen andre yogier tilbyr å ofre yagya til (en seende som er) Guds ild."

I det siste verset framstilte Krishn offeret fra vismenn som har sitt tilholdssted i Den øverste ånd. Men nå gir han et bilde av yagya utført av tilbedende som ønsker å bli innviet i yog. Disse novisene gjennomfører seriøs utøvelse av yagya for guder for å hjelpe dem fram, det vil si at de styrker guddommelige impulser i hjertet. Her er det nyttig å huske hvordan Brahma rettledet menneskeheten for å hjelpe fram guder med yagya. Jo flere dyder som rendyrkes og samles i hjertet, desto nærmere kommer den tilbedende den endelige fortrinnslighet helt til han til slutt når den. Novisetilbederens yagya rettes altså inn mot å styrke de rettskafne kreftene i hjertet sitt.

दैवमेवापरे यज्ञं योगिनः पर्युपासते ।

ब्रह्माग्नावपरे यज्ञं यज्ञेनैवोपजुह्वति ॥ २५ ॥

En detaljert beretning om den guddommelige skatt av rettskaffenhet blir gitt i de tre første versene i kapittel 16. Rettskafne impulser ligger i dvale i oss alle, og det er en viktig plikt å framelske dem og vekke dem. Yogeshwar Krishn påpeker dette og sier til Arjun at han er utstyrt med disse guddommelige verdiene. Med dem vil han ta bolig i Krishn og oppnå sitt evige vesen siden rettskaffenhet fører til det endelige gode. På den annen side finnes det demoniske, djevlelske krefter som fører til at sjelen gjenfødtes i lave og underlegne former. Det er disse negative impulsene som tilbys som ildoffer.

Andre yogier utfører yagya ved å tilby offer til den dyktige lærer i hans hjerte – den hellige ild som er en legemliggjørelse av Gud. Krishn legger videre til at i menneskekroppen er han adhiyagya eller den i hvem offeret fortæres. Også Krishn var en yogi og en dyktig lærer. Disse andre yogiene tilbyr offer til den gudelignende læreren som også utsletter det onde som ild. De gjennomfører offer som er rettet mot denne dyktige læreren som også er legemliggjørelsen av offer. Kort sagt, de konsentrerer sinnet sitt om den dyktige læreren, en realisert vismann.

26. "Enkelte tilbyr hørselen og andre sanser som offer til selvbeherskelsens ild, andre tilbyr taleevnen og andre sanseobjekter til sansenes ild."

Men andre yogier tilbyr alle sine handlingssanser – øre, øye, hud, tunge og nese – til selvkontrollens ild, det vil si at de undertrykker sansene sine ved å trekke dem bort fra objektene. Det finnes ingen virkelig ild i dette tilfellet. Siden alt som kastes inn i ilden, blir redusert til aske, ødelegger også beherskelsens ild de utoverrettede sansene. Så finnes det yogier som tilbyr alle sine persepsjonssanser, lyd, berøring, form, smak og lukt til sansenes ild. De sublimerer sine ønsker og gjør dem dermed til effektive hjelpemidler for å nå det øverste mål.

Det er tross alt slik at den tilbedende må gjennomføre sin oppgave i denne verden mens han hele tiden angripes av både gode og onde ytringer fra mennesker rundt ham. Men med det samme

han hører ord som vekker lidenskaper, sublimerer han dem til en følelse av fornektelse og brenner dem på denne måten i sansenes ild. Dette skjedde en gang med Arjun selv. Han var opptatt med kontemplasjon da ørene hans ble fylt av en munter melodi. Da han så opp, fikk han øye på Urvashi,⁵ den himmelske kurtisane, som sto foran ham. Alle de andre mennene ble trollbundet av hennes sensuelle sjarm, men Arjun så henne med sønnlige følelser som mor. Den yppige musikken ble på denne måten svak i sinnet hans og ble begravd i sansene hans.

Her har vi sansenes ild. På samme måte som gjenstander som legges på ilden, brenner, blir sanselige former – syn, smak, berøring og lyd – fratatt sin evne til å distrahere den tilbedende når de omformes i tråd med forutsetningene som ligger i målet hans. Den tilbedende har ikke lenger noen interesse av sansepersepsjoner og assimilerer dem ikke.

Ord som "andre" (apare og anye) i versene vi tar for oss, representerer forskjellige tilstander hos den samme tilbederen. De er snarere de varierende, høye og lave, sinnstilstandene hos den samme enn forskjellige former for yagya.

27. "Atter andre yogier ofrer sine sansefunksjoner og livsåndens virkemåte til yogilden (selvkontroll) som nøres oppunder av kunnskap."

I yagya som Krishn hittil har snakket om, hjelpes fromme impulser gradvis fram, sansenes funksjoner beherskes og avverger de sanselige persepsjonene gjennom en modifisering av deres hensikt. På et enda høyere stadium enn dette tilbyr yogi som offer alle sansefunksjonene og livsåndens virkemåte til yogilden som tenes av kunnskap om Gud. Når beherskelse integreres i Jeget, og virkemåten til pust og sanser er brakt til taushet, vil strømmen som stimulerer lidenskaper og strømmen som driver en mot Gud, smelte sammen i Jeget.

सर्वाणीन्द्रियकर्माणि प्राणकर्माणि चापरे ।
आत्मसंयमयोगाग्नौ जुह्वति ज्ञानदीपिते ॥ २७ ॥

5 En av de himmelske jomfruene, beskrevet av Dødskongen i Kathopanishad som den vakreste å se på av det slaget som ikke er tiltenkt dødelige.^{back}

Resultatet av yagya blir da Gud-erkjennelse, kulminasjonen på denne åndelige øvelsen. Når man har tilhold i Guden som måtte erkjennes, er det ingenting mer å oppnå. Yogeshwar Krishn forklarer yagya nok en gang:

28. "Akkurat som mange utfører yagya ved å gi materielle gaver til beste for verden, utfører andre yagya gjennom fysisk ydmykelse, atter andre gjennomfører yogofferet og noen som praktiserer streng askese, utfører yagya gjennom studium av skriftene."

Det finnes mange som ofrer rikdom. De bidrar med rikdommer til beste for helgener. Krishn aksepterer de gavene som tilbys ham med hengivenhet, og han er en velgjører for dem som kommer med disse gavene. Dette er rikdom-yagya. Å være til beste for hvert eneste menneske, å få dem som har sakkett akterut tilbake på den rette vei ved å bidra med rikdom til saken, er ofring av rikdom. Disse ofrene har evnen til å utslette de naturlige sanskar. Enkelte mennesker ydmyker sansene sine gjennom botsøvelser i form av iakttagelse av deres dharm. Med andre ord, offeret deres som blir gitt ifølge deres iboende egenskaper, er en botsøvelse – ydmykelse av kroppen, og hører hjemme i stadiet mellom de høyeste og laveste yagya-nivåene. Shudr-tilbederen mangler adekvat kunnskap om veien som fører til Gud, og når han har begynt på tilbedelsens vei, gjennomfører han botsøvelser ved å stå til tjeneste, Vaishya ved å skaffe seg guddommelige rikdommer, Kshatriya ved å ødelegge lidenskap og sinne og Brahmin ved sin evne til å være forent med Gud. Alle må slite. Egentlig er yagya én, og det finnes bare lavere og høyere stadier som styres av medfødte egenskaper.

Min edle lærer, den ærverdige Maharaj Ji, pleide å si: "Å skjerpe sinnet sammen med kroppen og sansene i tråd med målet, er botsøvelse. De har en tendens til å komme bort fra målet, men må trekkes tilbake igjen og brukes for å nå det."

Det finnes mange som praktiserer yogs yagya. Yog er å forene Sjelen som vandrer rundt i naturen med Gud som er hinsides naturen. En klar definisjon på yog finnes i det 23.

द्रव्ययज्ञास्तपोयज्ञा योगयज्ञास्तथापरे ।

स्वाध्यायज्ञानयज्ञाश्च यतयः संशितव्रताः ॥ २८ ॥

vers i kapittel 6. Vanligvis er møtet mellom to objekter yog. Men er det yog hvis en penn møter papiret eller en tallerken møter et bord? Selvfølgelig ikke fordi begge er lagd av de samme fem elementene: de er ett, ikke to. Naturen og Jeget er to entiteter og forskjellige fra hverandre. Det er yog når den naturbaserte Sjelen møter den identiske Gud og når naturen løses opp i Sjelen. Dette er den sanne yog. Derfor er det mange som tyr til en streng praksis med beherskelse fordi det befordre denne foreningen. De som praktiserer offer-yog (yagya) og de som er opptatt av streng askese, holder klart for seg sitt eget Jeg og utfører kunnskapens yagya. Her indikeres ikke-voldelig, men streng askese som beherskelse, religiøs iakttagelse, den rette sittestilling, opphøyd pust, tilbakeholding av sinnet og de fysiske organer, retensjon, meditasjon og perfekt absorbering av tanke i Den øverste ånd, som de åtte trekk ved yog. Det finnes mange som gjennomfører selvstudium fordi de tar sikte på kunnskap om Jeget. Å lese bøker er bare først skritt til kunnskap om Jeget, for i egentlig forstand hentes den bare fra kontemplasjon om Jeget, noe som fører til oppnåelse av Gud, og det endelige resultat av dette er kunnskap eller intuitiv sansning. Krishn påpeker nå hva som er gjort for denne yagya som består av kunnskap og kontemplasjon om Jeget.

29. "Mens noen ofrer sin utpusting til innpusten, ofrer andre sin inhalerte pust til sin utåndete pust, og atter andre praktiserer opphøyd pust ved å regulere sin innskommende og utgående pust."

De som mediterer om Jeget, ofrer den livgivende luft til apan og samtidig apan til pran. Andre yogier går enda lenger enn dette, behersker alle livsvinder og søker tilflukt i regulering av åndedrettet (pranayam).

Dette som Krishn kaller pran-apan, har Mahatma Buddh gitt navnet anapan. Det er dette han også beskrev som shwas-prashwas (utpusting og innpusting). Pran er pusten som åndes inn, mens apan er pusten som åndes ut. Vismenn har gjennom erfaring kommet til

at sammen med pusten tilegner vi oss også ønsker fra omgivelsene, og samtidig sender vi ut bølger av indre fromhet foruten ugudelige tanker med vår utpusting. Ikke-assimilasjon av noe ønske fra en ytre kilde er å tilby pran som offer, mens undertrykkelse av alle indre ønsker er ofring av apan slik at det ikke oppstår en utvikling av indre ønske eller sorg på grunn av tanker i den ytre verden. Når både pran og apan er riktig balansert, blir åndedrettet regulert. Dette er pranayam, opphøyd pust. Dette er tilstanden da sinnet er høyest, for beherskelse av pust er det samme som beherskelse av sinn.

Enhver dyktig vismann har tatt opp dette temaet, og det nevnes i Ved (Rig 1,164,45 og Atharv 9,10,27). Dette er hva den ærverdige Maharaj Ji også pleide å si. Ifølge ham resiteres Guds eneste navn på fire nivåer: baikhari, madhyama, pashyanti og para. Baikhari er det som er manifest og hørbart. Navnet uttales på en slik måte at både vi og andre som sitter rundt oss, kan høre det. Madhyama er å mumle navnet med middels tonehøyde slik at bare den tilbedende, men ikke engang mennesket som sitter ved siden av ham, kan høre det. Denne artikuleringen foregår i strupen. Det er på denne måten en gradvis utvikling av en ubrutt strøm av harmoni. Når tilbedelsen er enda mer raffinert, nås stadiet da den tilbedende utvikler evnen til å visualisere navnet. Deretter resiteres ikke navnet, for nå er det blitt en integrert del av livspusten. Sinnet står som en tilskuer og bare ser hva pusten former. Når kommer den inn? Og når går den ut? Og hva sier den? Sansende vismenn forteller oss at den ikke artikulerer noe annet enn navnet. Nå resiterer den tilbedende ikke engang navnet. Han lytter bare til navnets melodi som oppstår av åndedrettet. Han ser bare på pusten, og dette er grunnen til at dette stadiet i pustkontrollen kalles pashyanti.

På pashyanti-stadiet fungerer sinnet som et vitne – en tilskuer. Men selv ikke dette er nødvendig når det skjer ytterligere raffinement. Hvis det ønskede navn har festet seg i hukommelsen, høres melodien spontant. Det er ikke behov for resitasjon nå, for navnet klinger i sinnet av seg selv. Den tilbedende resiterer ikke lenger, og han behøver heller ikke tvinge sinnet til å høre navnet, men likevel fortsetter resitasjonen. Dette er ajapa-stadiet, stadiet

uten resitasjon. Men det ville være en feil å tro at dette stadiet nås uten å begynne prosessen med resitasjon. Hvis den ikke er satt i gang, vil det ikke forekomme noe slikt som ajapa. Ajapa innebærer den resitasjon som ikke forlater oss selv om vi ikke resiterer. Hvis bare erindringen om navnet er godt festet i sinnet, begynner resitasjonen å strømme gjennom det som en varig strøm. Denne spontane resitasjonen kalles ajapa, og dette er resitasjon med transcendentale artikulering (parvani). Den fører mennesket til Gud som er essensen hinsides natur. Det er ingen variasjon i talen etter dette, for etter å ha sørget for et glimt av Gud, er den oppløst i ham. Dette er grunnen til at den kalles para.

I det siterte verset har Krishn bare bedt Arjun om å være oppmerksom på pusten sin, men senere vil han understreke betydningen av å intonere OM. Gautam Buddha har også dvelt ved innpusting og utpusting i Anapan Sad. Hva er det Yogeswar egentlig vil si? Når man begynner med baikhari, går videre til madhyama og går enda lenger, til stadiet pashyanti, får man kontroll over pusten. På dette stadiet er resitasjonen integrert med pusten. Og hva er det å resitere nå når den tilbedende bare må følge med pusten sin? Det er av denne grunn at Krishn bare snakker om pran-apan i stedet for å be Arjun om å "resitere navnet". Slik er det fordi det ikke er noe behov for å fortelle ham dette. Hvis han sier det, vil den tilbedende gå seg vill og begynne å snuble rundt i mørket utenfor nivåene. Mahatma Buddha, min edle, Gudelignende lærer, og alle dem som har gått denne veien, sier det samme. Baikhari og madhyama er portalene som vi går inn gjennom til resitasjonens sfære. Det er pashyanti som gir adgang til navnet. Navnet begynner å strømme i en ubrutt strøm i para, og den interne, spontane intonering av navnet forlater aldri den tilbedende etter dette.

Sinnet er knyttet til pusten. Dette er sinnets seierstadium når øynene er rettet mot pusten, når navnet er inkorporert i pusten og ikke noe ønske i den ytre verden kan komme inn i den tilbedende. Med dette dukker det endelige resultat av yagya opp.

30. "Men andre som opprettholder livet med strengt regulert pust og ofrer sin pust til pust og liv til liv, er alle kjennere av yagya, og syndene til alle som har kjent yagya, blir ødelagt."

De som nyter begrenset mat, tilbyr som offer sin pust til pust – liv til liv. Min edle lærer, den ærverdige Maharaj Ji, pleide å si at maten, kroppsholdningen eller sittestillingen og søvnen til en yogi burde være jevn. Regulering av mat og nytelse er en nødvendighet. Mange yogier som iakttar en slik disiplin, forneker sin pust til pust, konsentrerer seg om innpusting og overser utpusting. Ved hver innpusting hører de OM. Disse menneskene med synder som er ødelagt av yagya, er mennesker med sann kunnskap. Krishn snakker nå om resultatet av yagya.

31. "O det beste av Kuru, yogien som har smakt nektaren som strømmer fra yagya, når den evige, øverste Gud, men hvordan kan det neste menneskelivet uten yagya bli lykkelig når også deres liv i denne verden er miserabelt?"

Det som yagya skaper, det som resulterer på grunn av den, er nektar, udødelighetens stoff. En direkteopplevelse av dette er visdom. Den som nærer seg av den, blir ett med den evige Gud. Yagya er altså noe som, når den er komplett, forener den tilbedende med Gud. Hvordan kan, ifølge Krishn, den neste verden bringe lykke for mennesker uten yagya når selv den dødelige, menneskelige fødsel er utenfor deres rekkevidde? Det er deres uunngåelige lodd å bli født i lavere former og ingenting bedre enn dem. laktakelse av yagya er altså en nødvendighet.

32. "Mange slike yagya er nedfelt i Ved, men alle spirer og vokser fra den forordnede handling, og hvis du utfører de forskjellige trinnene, vil du bli fri for verdslig binding."

अपरे नियताहाराः प्राणान्प्राणेषु जुह्वति ।
सर्वेऽप्येते यज्ञविदो यज्ञक्षपितकल्मषाः ॥ ३० ॥

यज्ञशिष्टामृतभुजो यान्ति ब्रह्म सनातनम् ।
नायं लोकोऽस्त्यज्ञस्य कुतोऽन्य कुरुसत्तम ॥ ३१ ॥
एवं बहुविध यज्ञा वितता ब्रह्मणो मुखे ।
कर्मजान्विद्धि तान्सर्वानेवं ज्ञात्वा विमोक्ष्यसे ॥ ३२ ॥

Det finnes mange trinn i yagya som er utarbeidet i detalj med Ved-Guds egne ord. Etter erkjennelsen overtar Gud kroppen til dyktige vismenn. Sinnene til mennesker som er blitt ett med Gud, er da bare hjelpemidler. Det er Gud som taler gjennom dem. Det er altså i hans stemme at disse yagya er blitt artikulert.

Krishn sier til Arjun at han bør være klar over at alle disse yagya har oppstått av handling. Dette har han også sagt tidligere. (3.14) Han har nettopp påpekt at alle de med synder som er utslettet av yagya, er de som virkelig kjenner yagya. Og nå sier han til Arjun at han vil bli fri fra verdens bånd hvis han vet at yagya oppstår av handling. Denne livsførselen er handling som fullender yagya.

Det er ingenting galt i at vi engasjerer oss i handel ogandel og politikk hvis vi kan tjene guddommelige rikdommer, kontemplere en dyktig lærer, beherske sansene, tilby offeret med utgående pust til den innkommende pust, ofre innpust til utpust og regulere de livsviktige livsvindene. Men vi vet at det ikke er slik. Yagya er den eneste øvelsen som overfører et menneske til Gud i det øyeblikket den er komplett. Utfør hvilket som helst arbeid du vil hvis det fører deg til Gud på samme måte.

Alle disse formene for yagya er faktisk bare innvendige kontemplasjonsprosesser – former for tilbedelse som gjør Gud åpenbar og kjent. Yoga er den spesielle, forordnede framgangsmåte som hjelper den tilbedende å gå veien som fører til Gud. Det som fullender yagya, regulering og opphøyd pust, er handling. Den sanne betydning av "handling" er derfor "tilbedelser".

Det blir vanligvis sagt at alt som utføres i verden, er handling. Arbeid uten ønske eller selvisk interesse er Den uselviske handlingens vei. Noen mener det er handling hvis de selger importerte stoffer og får større fortjeneste. De synes de er handlingens menn. Andre mener at å handle med innenlandske varer for å tjene landet er Den uselviske handlingens vei. Hvis man handler med hengivenhet eller kjøper og selger uten tanke på fortjeneste eller tap, er det Den uselviske handlingens vei. Å utkjempe en krig eller bestride et valg uten tanke på vinning og tap gjør et menneske til en utøver av

uselvsk handling. Men disse gjerningene kan ikke gi frelse. Krishn har kategorisk slått fast at den forordnede handling er bare én, og han har sagt til Arjun at han skal utføre den. Gjennomføringen av yagya er handling. Og yagya er ofring av pust, beherskelse av sanser, kontemplasjon om den øverste ånd – den dyktige lærer – som symboliserer yagya og endelig regulering og opphøyd pust. Dette er stadiet for sinnets erobring. Verden er ingenting annet enn en forlengelse av sinnet. Ifølge Krishns ord blir den flyktige verden erobret akkurat her, "på tidens bredd og grunne", av mennesker som har oppnådd sinnslikevekt. Men hva er forholdet mellom slik sinnsro og betvingelsen av verden? Ifølge Krishn er Gud feilfri og upartisk og upåvirket av lidenskap. Det samme gjelder sinnet til mennesket som har sikret kunnskap. Derfor blir de to ett.

Kort sagt er verden en utvidet form av sinnet. Den foranderlige verden er altså objektet som må tilbys som offer. Når sinnet er fullstendig kontrollert, er det også perfekt kontroll over verden. Resultatet av yagya viser seg klart når sinnet er fullt ut behersket. Kunnskapens nektar som blir til ved yagya, fører mennesket som har smakt den til den udødelige Gud. Dette bevitnes av alle vismenn som har erkjent Gud. Det er ikke slik at de tilbedende fra forskjellige skoler utfører yagya på forskjellige måter. De forskjellige formene som er nevnt i Geeta, er bare de høyere og lavere trinnene i den samme tilbedelsen. Formen som denne yagya har i utgangspunktet, er handling. Det finnes ikke et eneste vers i hele Geeta som forsvarer eller godkjenner verdslige tiltak som en vei til erkjennelsen av Gud.

For å utføre yagya bygger folk vanligvis et alter, tenner en ild på det, og mens swaha intoneses, kastes byggkorn og oljefrø på den hellige ild. Vi kan spørre: Er ikke dette yagya? Krishn har dette å si om det:

33. "Offer gjennom visdom er, O Parantap, på alle måter overlegen i forhold til ofring av materielle objekter fordi (O Parth) all handling opphører i kunnskap som er deres kulminasjon.

Visdommens yagya, skapt ved hjelp av askese, avholdenhet, tro og kunnskap som bevirker en direkte sansning av Gud, er det gunstigste. Alle handlinger er helt og fullt oppløst i denne

श्रेयान्द्रव्यमयाद्यज्ञाज्ज्ञानयज्ञः परंतप ।

सर्वं कर्माखिलं पार्थ ज्ञाने परिसमाप्यते ॥ ३३ ॥

kunnskapen. Kunnskap er altså toppunktet i Yagya. Senere er det ingen fortjeneste i utføringen av handling eller noe tap hvis man avstår fra den.

På samme måte finnes det yagya som utføres med materielle objekter, men de er ubetydelige i sammenligning med kunnskapens yagya som setter et menneske i stand til å sanse Gud direkte.⁶ Selv om vi ofrer millioner, bygger hundrevis av altere for den hellige ild, gir penger til gode saker og investerer penger i tjenestene til vismenn og helgener, er denne yagya langt underlegen ofringen av kunnskap. Krishn har nettopp fortalt oss at virkelig yagya er beherskelse av de livsviktige livsvindene som undertrykker sansene og kontroll over sinnet. Hvor kan vi lære denne framgangsmåten? I templer, moskeer eller kirker? Kan vi få den ved å dra på pilgrimsferd til hellige steder eller dukke oss i hellige elver? Krishns erklæring går ut på at den bare kan fås av én kilde, nemlig vismannen som har kjent virkeligheten.

34. "Skaff deg denne kunnskapen (fra vismenn) gjennom ærbødighet, spørsmål og uskyldige anmodninger, og vismennene som er seg virkeligheten bevisst, vil innvie deg i den."

Arjun blir altså rådet til å nærme seg seende med ærbødighet, selvoppgivelse og ydmykhet for å bli belært om sann kunnskap ved hengiven tjeneste og troskyldig nysgjerrighet. Disse seende vil opplyse ham om det. Evnen til å skaffe seg denne kunnskapen oppstår bare gjennom en fullstendig hengiven tjeneste. De er seende som setter oss i stand til å få en direkte sansning av Gud. De kjenner framgangsmåten yagya, og de vil lære den til Arjun. Hvis krigen hadde vært utvendig, hvilket behov hadde det vært for en seende?

तद्धिद्धि प्रणिपातेन परिप्रश्नेन सेवया ।

उपदेक्ष्यन्ति ते ज्ञानं ज्ञानिनस्तत्त्वदर्शिनः ॥ ३४ ॥

6 Vismannen fra Pippalad sier i Prashn Upanishad at de som ønsker seg barn og er opptatt av riter, betrakter dem som den høyeste fullendelse, er knyttet til månens (Raya) verden og blir gjenfødt på Jorden, men de som er viet til tilbedelse av Jeget ved hjelp av askese, avholdenhet, tro og kunnskap, går den nordlige vei og oppnår Solens verden. (Pran)^{back}

Står ikke Arjun direkte foran Herren? Hvorfor ber da Krishn ham oppsøke en seende? Det Krishn, som var en yogi, ja, en Yogeshwar, egentlig mener er at den tilbedende er hos ham i dag, men at han i framtiden kan bli forvirret når Krishn ikke lenger er hos ham og kan veilede ham. Da kommer Arjun til å si: "Krishn er borte, og jeg vet ikke hvem jeg skal be om veiledning." Dette er grunnen til at Krishn sier til Arjun at han bør oppsøke en seende som kan instruere ham i sann kunnskap.

35. "Når du vet dette, O sønn av Pandu, kommer du aldri mer til å bli et offer for tilknytning, og utstyrt med denne kunnskapen vil du se alle vesener i deg selv og siden i meg."

Etter å ha skaffet seg denne kunnskapen fra vismenn, vil Arjun være kvitt all tilknytning. Med denne kunnskapen vil han sanse alle vesener i sitt eget Jeg, det vil si at han kommer til å se utvidelsen av dette Jeget overalt, og først da kan han bli ett med Gud. Hjelpemidlet til å nå Gud er altså vismannen som har sanset virkeligheten.

36. "Selv om du er den mest avskyelige synder, vil kunnskapens ark bære deg trygt over all ondskap."

Vi bør ikke begå den feilen at vi på dette grunnlaget konkluderer med at vi vil oppleve frelse selv om vi begår mer og enda mer synd. Krishn vil med dette si at vi ikke må få det feilaktige inntrykk at vi er så store syndere at det ikke kan finnes noen frelse for oss. Dette er altså Krishns budskap fylt av håp og mot til Arjun og til alle andre: Til tross for at han er en større synder enn alle andre syndere, vil han bæres trygt over alle synder ved hjelp av kunnskapens ark som han får av de seende. Det er slik at:

यज्ज्ञात्वा न पुनर्मोहमेवं यास्यसि पाण्डव ।
येन भूतान्यशेषेण द्रक्ष्यस्यात्मन्यथो मयि ॥ ३५ ॥

अपि चेदसि पापेभ्यः सर्वेभ्यः पापकृत्तमः ।
सर्वं ज्ञानप्लवेनैव वृजिनं संतरिष्यसि ॥ ३६ ॥

37. "Som flammende ild forvandler alt brennbart til aske, så vit, O Arjun, at kunnskapens ild reduserer alle handlinger til aske."

Her har vi en skildring, ikke av en introduksjon til kunnskap om hvordan man nærmer seg yagya, men av kulminasjonen av kunnskap eller sansning av Gud der vi først har ødeleggelsen av alle syndige tilbøyeligheter og der til og meditasjon oppløses. Den som måtte nås, er nådd. Hvem skal man nå se etter for ytterligere meditasjon? Vismannen med klokskapen som oppstår av sansning av Gud, slutfører sine handlinger. Men hvor forekommer denne sansningen av Gud? Er den et innvendig eller utvendig fenomen?

38. "Absolutt ingenting i verden er mer rensende enn denne kunnskapen, og hjertet ditt vil erkjenne det spontant når du har nådd perfektjon på Handlingens vei."

Ingenting i verden renser som denne kunnskapen. Og denne kunnskapen er åpenbar bare for utøveren, ikke for noen andre, når hans praksis av yog har nådd modenhet, ikke i begynnelsen, ikke i midten, ikke utvendig, men i hans hjerte – inne i hans Jeg. Hva er den nødvendige evnen for denne kunnskapen? Yogeshwar sier det slik:

39. "Den tilbedende med sann tro som har undertrykt sine sanser, når denne kunnskapen, og i selve øyeblikket (med oppnåelse) belønnes han med velsignelsen den høyeste fred."

For erkjennelsen av Gud må man ha tro, besluttsomhet og beherskelse av sansene. Hvis det finnes noen intens følt nysgjerrighet for kunnskap om Gud, vil den ikke komme selv om man søker tilflukt i en seende.

Dessuten er bare tro ikke nok. Den tilbedendes anstrengelse er

यथैधांसि समिद्धोऽग्निर्भस्मसात्कुरुतेऽर्जुन ।
ज्ञानाग्निं सर्वकर्माणि भस्मसात्कुरुते तथा ॥ ३७ ॥
न हि ज्ञानेन सदृशं पवित्रमिह विद्यते ।
तत्स्वयं योगसंसिद्धः कालेनात्मनि विन्दति ॥ ३८ ॥
श्रद्धावाँल्लभते ज्ञानं तत्परः संयतोन्द्रियः ।
ज्ञानं लब्ध्वा परां शान्तिमचिरेणाधिगच्छति ॥ ३९ ॥

kanskje svak. Derfor er besluttsomheten om å fortsette resolutt på den foreskrevne vei en nødvendighet. Ved siden av dette er det også nødvendig å beherske sansene. Erkjennelsen av den øverste Gud vil ikke komme lett til en som ikke er fri for ønsker. Derfor kan bare en mann som har tro, entusiasme for handling og beherskelse, få denne kunnskapen. Og i samme øyeblikk som denne kunnskapen går opp for ham, blir han velsignet med den endelige fred, for etter dette er det ikke være igjen noe å strebe etter. Etter dette vil han aldri vite om noe annet enn fred. Men

40. "For en skeptiker, som er blottet for tro og kunnskap, som viker av fra den rettskafne vei, finnes det lykke verken i denne verden eller i den neste. Han mister begge verdener."

For mennesket som er uvitende om yagyas vei, for det tvilende mennesket som ikke tror og som viker av fra det godes vei, finnes det ingen lykke, ikke noe neste liv i menneskelig form og ingen Gud. Hvis det derfor finnes noen tvil i den tilbedende, bør han oppsøke en seende og fjerne den. Ellers kommer han aldri til å kjenne virkeligheten. Så hvem er velsignet med kunnskap?

41. "O Dhananjay, handling kan ikke binde et menneske som stoler på Gud og som har overgitt alle sine handlinger til ham ved å praktisere karm-yog og som er blitt kvitt all tvil takket være kunnskap."

Handling kan ikke slavebinde mennesket som får sine gjerninger oppløst i Gud ved å praktisere yog, og som er blitt kvitt all tvil ved sansning og som er forent med Gud. Bare kunnskap kan ødelegge tvil. Krishn sier til slutt:

अज्ञश्चाश्रद्धधानश्च संशयात्मा विनश्यति ।
नायं लोकोऽस्ति न परो न सुखं संशयात्मनः ॥ ४० ॥
योगसंन्यस्त कर्माणं ज्ञानसंछिन्नसंशयम् ।
आत्मवन्तः न कर्माणि निबध्नन्ति धनंजय ॥ ४१ ॥

42. "Derfor, O Bharat, forbli i yog, reis deg og fjern denne ubesluttsomheten som har kommet inn i ditt hjerte på grunn av uvitenhet om kunnskapens stål."

Arjun er nødt til å slåss. Men fienden – ubesluttsomheten – ligger inne i hans eget hjerte, ikke på utsiden. Når vi går videre på tilbedelsens og kontemplasjonens vei, er det bare naturlig at følelser som tvil og lidenskap dukker opp som hindringer foran oss. Disse fiendene setter i gang et skremmende angrep. Å bekjempe og overvinne dem gjennom nedbryting av usikkerhet og gjennom praktisering av foreskrevet yagya, er krigen Arjun må utkjempe, og resultatet av denne krigen vil for ham bli absolutt fred og seier. Og senere er det ingen mulighet for nederlag.

I starten på dette kapitlet sier Krishn at han hadde meddelt kunnskap om yog til Vivaswat i begynnelsen. Vivaswat lærte den til Manu og Manu til Ikshwaku, og dermed utviklet kunnskapen seg til rajas-stadiet. Læreren som hadde gitt videre denne kunnskapen, var Krishn eller, med andre ord, en som er uten fødsel og ikke-manifestert. En realisert vismann er også uten fødsel og ikke-manifestert. Kroppen hans er bare et tilholdssted der han bor. Det er Gud selv som taler gjennom hans stemme. Det er via en slik vismann at yog er meddelt. Bare et blikk på en slik vismann opplyser ens livspust med Selvrealiseringens stråleglans. Solen eier lyset den sender ut og symboliserer den alltid lysende Gud som holder til i og uttrykker seg selv gjennom åndedrettet. "Å meddele kunnskap om yagya til Solen" står for en oppvåkning av det guddommelige liv som ligger i dvale og er umerkelig i alle menneskehjerter. Overført til åndedrettet blir dette lyset innviet til en hellig disiplin. I rett tid kommer det inn i sinnet som en løsning. Erkjennelse av betydningen i Krishns ytring til Vivaswat fører til en lengsel etter å oppnå det, og yog forvandles så til handling.

तस्माद्ज्ञानसंभूतं हृत्स्थं ज्ञानासिनात्मनः ।

छित्त्वनं संशयं योगमातिष्ठोत्तिष्ठ भारत ॥ ४२ ॥

Dette poenget må utdypes ytterligere. Vivaswat, Manu og Ikshwaku er symbolske fødselshjelpere for menneskeheten. Vivaswat representerer det uopplyste, primitive menneske uten åndelig oppvåkning. Det er en vismann som sår hengivelsens frø i denne mannen. Så oppstår en lengsel etter Gud i sinnet som er Manu i mikrokosmos. Sinnet omformer dette håpet til en akutt trang som legemliggjøres som Ikshwaku, og prosessen med å sette det ut i livet skyter fart. Etter å ha gjennomgått de to første stadiene da den tilbedende utstyres med guddommelige impulser, kommer lengselen etter Gud over på det tredje stadiet når yog blir kjent og begynner å åpenbare sin herlighet. Dette er virkelig et stadium fylt av risiko, for yog er nå på randen av ødeleggelse. Men de som er kjærlige hengivne og gode venner, får hjelp av vismenn som Krishn.

Når Arjun henviser til sin nylige fødsel, påpeker Krishn at selv om han er ikke-manifestert, udødelig, uten fødsel og gjennomsyrrer alle vesener, åpenbarer han seg likevel ved atm-maya og ved å undertrykke med yog sin natur med de tre egenskaper. Hva gjør han så etter at han har manifestert seg? Siden begynnelsen har han gjennomgått den ene inkarnasjonen etter den andre for å beskytte det som egner seg til fullendelse, videre for å ødelegge krefter som gir opphav til ondskap og for å styrke den Gudelignende dharm. Hans fødsel og handlinger er av en metafysisk natur, og bare en seende kan sanse dem. Tilstanden Kaliyug (der mørkets krefter dominerer) bevirker Guds ankomst, men bare hvis det er oppriktig hengivelse. Men novisetilbedere er ikke i stand til å vite om Gud snakker til dem, eller om tegnene de mottar er blottet for noen hensikt. Hvem tilhører stemmen som vi hører fra himmelen? Min edle lærer pleide å fortelle oss at når Gud sprer sin nåde, og når han i Jeget blir en vognfører, snakker han og gir støtte fra alle søyler, hvert blad, ja, fra tomheten selv og fra hvert hjørne. Når det med konstant raffinement er bevissthet om essensen som er Gud, først da, ved å føle hans nærvær som ved berøring, kjenner den tilbedende virkeligheten. Krishn har altså fortalt Arjun at hans åpenbarte form kan ses bare av de seende, og deretter løses de fra fødsel og død.

Han har videre forklart særpreget i Guds manifestasjon: at det er en begivenhet som forekommer i hjertet til den hengivne yogi og absolutt ikke utvendig. Kirsh har sagt at handling ikke binder ham, og på samme måte er de som har nådd den samme tilstand, ikke bundet av handling. Det var med erkjennelsen av denne sannheten at tidligere tiders mennesker som traktet etter frelse, la ut på handlingens vei for å nå denne tilstanden, og mennesket som har visst det Krishn vet fra sin opphøyde posisjon, og også Arju som lengter etter frelse, vil bli det Krishn er. Denne oppnåelsen sikres hvis yagya utføres. Krishn har så fortalt oss om særpreget i denne yagya, og at det endelige resultat av denne øvelsen er erkjennelsen av den høyeste virkelighet – av den endelige ro. Men hvor skal man gå for å få vite om kunnskapens vei? Krishn har rådet Arjun til å oppsøke vismenn og gjøre dem vennlig stemt med ærbødige, ydmyke spørsmål og troskyldige anmodninger. Han har også utvetydig sagt at denne kunnskapen kan han bare skaffe seg gjennom sine egne handlinger, ikke gjennom livsførselen og handlingene til andre. Dessuten vil det komme til ham når hans yog er i et fullendt stadium og ikke ved begynnelsen. Sansning av kunnskap vil skje innen hjertets sfære, ikke på utsiden. Og det kommer bare til dem som er hengivne, beslutsomme, med kontroll over sansene sine og uten noen tvil. Til slutt rådes Arjun til å kvitte seg med ubeslutsomheten i hjertet med fornektelsens sverd. Krigen er altså i hjertet. Geetas krig dreier seg ikke om noen ytre konflikt.

I dette kapitlet har Krishn altså i detalj gjennomgått og forklart yagyas natur og form og lagt til at fullendelsens gjerning er handling.

Slik slutter det 4. kapitlet i Shreemad Bhagwad Geetas Upanishad om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen: "Yagya Karma-Spashtikaran" eller "Klargjøring av yagyas dåder". Slik slutter Swami Adgadanands framstilling av det 4. kapittel i Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta" Hari om tat satforklart yagyas natur og form og lagt til at fullendelsens gjerning er handling.

**Slik slutter det 4. kapitlet i Shreemad Bhagwad Geetas
Upanishad om kunnskapen om Den øverste ånd, vitenskapen
yog og dialogen mellom Krishn og Arjun med tittelen:**

**"Yagya Karma-Spashtikaran" eller
"Klargjøring av yagyas dåder".**

**Slik slutter Swami Adgadanands framstilling av det 4. kapittel
i Shreemad Bhagwad Geeta i "Yatharth Geeta"**

Hari om tat sat